

Bouwhistorische Waardestelling Bussereind 4

SPLITSING VAN EEN BOERDERIJ IN STEENSEL

Splitsing van een voormalige boerderijwoning in twee wooneenheden. Rapportage met specificatie van cultuurhistorische / bouwhistorische waarden; interieur & exterieur. Doel; facilitering beoordeling.

D.J.K. Zweers, augustus 2019

1	INHOUDSOPGAVE
	Algemene gegevens
1.1	Objectgegevens
1.2	Voorwoord
1.3	Inleiding
1.4	Bescherming
2	BOUWGESCHIEDENIS
2.1	Situatie en context
2.2	Gebruiksgeschiedenis
2.3	Bouwgeschiedenis
3	BESCHRIJVING
3.1	Situatie en ruimtelijke context
3.2	Bouwmassa
3.2.1	Exterieur
3.2.2	gevels
3.2.3	constructie
3.3	Interieur
3.3.1	beganegrond
3.3.2	verdieping
4	WAARDESTELLING
4.1	Cultuurhistorische waardestelling
4.1.1.	algemene historische waarden
4.1.2	ensemble- en stedenbouwkundige waarden
4.1.3	architectuurhistorische waarden
4.1.4	bouwhistorische waarden
4.2	Interne waardestelling
4.2.1	hoge monumentwaarde
4.2.2	positieve monumentwaarde
4.2.3	indifferentie monumentwaarde
5	AANBEVELINGEN
5.1 t/m 5.4	
6	LITERATUUR- EN BRONNENOVERZICHT
6.1 / 6.2	
7	BIJLAGEN
7.1	waardestelling en overige afbeeldingen

Het belang van de geschiedenis voor hoe we nu en in de toekomst zullen leven, wordt algemeen erkend. Van die geschiedenis zijn er in onze omgeving nog tal van tastbare resten te zien en te beleven. Overal om ons heen vinden we gebouwen of gebieden die elementen van vroeger laten zien of in zich herbergen. Voor eigenaren en overheden betekent dat een opgave: hoe houden we bij het veranderen of het beheren van een gebouw, complex van gebouwen of een gebied zo goed mogelijk rekening met de bouwkundige of landschappelijke geschiedenis? Om hierin een verantwoorde keuze te maken, kan een analyse van de bouw- en gebruiksgeschiedenis met een waardestelling dienen. Een bouwhistorisch onderzoek voorziet daarin. De richtlijnen voor bouwhistorisch onderzoek zijn bedoeld voor eigenaren, gebruikers, beheerders en beoordelaars van plannen.¹

Afb. 1, Richtlijnen BHO.

Afb. 2, opname 2017.

Afb. 3, Vignet Gemeente Eersel.

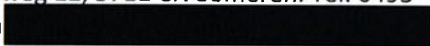
* Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en / of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever. * Wordt er in publicaties iets aan dit rapport ontleend dan dient de bron zorgvuldig te worden vermeld. * De opsteller van dit rapport aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 ALGEMENE GEGEVENS

1.1 Objectgegevens:

Bussereind 4, 5524 AM STEENSEL, gemeente Eersel, Noord-Brabant. Kadastraal gemeente Eersel, sectie K, percelen 1108 en 365.

- Voormalige boerderij met erf en bijgebouwen; vanouds 'Hoeve Bernardina'.

- Adviseur; Crijns Rentmeesters bv (Witvrouwenbergweg 12, 5711 CN Someren. Tel. 0493 - 47 17 77). In zake herontwikkeling en splitsing. Contactpersoon
rentmeesters.nl.

1.2 Voorwoord.

Dit rapport; een 'Bouwhistorische Notitie', is de neerslag van een onderzoek met de diepgang van een 'Bouwhistorische Verkenning'. Reikwijdte: een vaststelling van wat voor het oog waarneembaar is, zonder (licht-) destructief onderzoek. Er is geput uit een onderzoek dat in juni 2018 het licht zag. Een oriëntatie op voor de hand liggende bronnen maakt hier deel van uit. Afbeeldingen zijn als bijlage toegevoegd. Toegepast zijn de Richtlijnen voor Bouwhistorisch Onderzoek 2009: <https://publicaties.cultureelerfgoed.nl/publicaties/richtlijnen-bouwhistorisch-onderzoek>.

1.3 Inleiding.

Vanwege de wens tot splitsing van het perceel Bussereind 4 in twee wooneenheden bevat deze rapportage een specificatie van cultuurhistorische en bouwhistorische waarden van interieur en exterieur. Het doel is faciliteren van de beoordeling.

1.4 Bescherming.

Het object is in het bestemmingsplan aangewezen als cultuurhistorisch waardevol (zie 1.3). Een monumentenstatus is er niet aan toegekend.

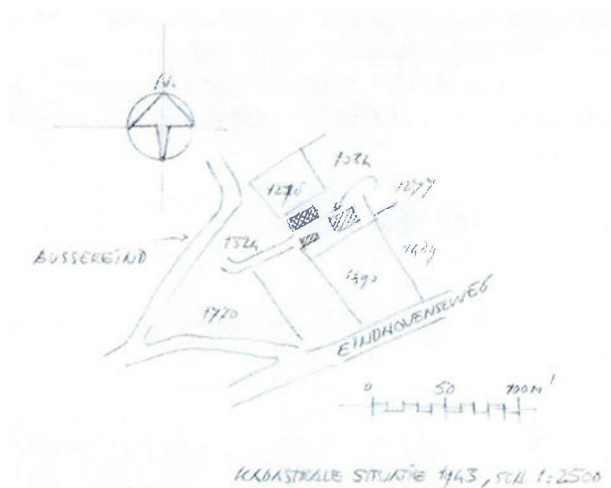
2 BOUWGESCHIEDENIS

2.1 Situatie en context.

Het pand ligt ten noordoosten van het dorp Steensel. Zodra de provinciale weg vanuit Veldhoven de oostgrens van de gemeente Eersel kruist verandert het beeld van een door industrie getekend landschap in bebossing met verspreide, landelijke bebouwing (afb. 9, 14 en 15,). Als eerste in een open ruimte trekt het hier beschreven boerderijtje de aandacht. Het ensemble; boeren erf met traditioneel-streekeigen bebouwing ligt op enige afstand van deze provinciale weg te midden van weilanden en enkele solitaire bomen. Het aldus aanwezige erf met opstallen, een combinatie van groen en open bebouwing beantwoordt aan een verdwijnend beeld.

Afb. 4; kadastrale situatie 1830, minuutplan Duizel en Steensel, sectie B, blad 01.

Afb. 5; kadastrale situatie 1943.

2.2 Gebruiksgeschiedenis.

In 1942 verbrandde op deze locatie een boerderijtje dat in 1924 was aangekocht door de familie Visser.² De bestemming, boerderij als gemengd bedrijf, werd na de brand voortgezet. In 1943 was de herbouw van het hoofdgebouw gereed. Een zoon nam in 1962 het bedrijf over. Sinds verkoop in 2006 is er geen boerenbedrijf meer gevestigd. Voortaan werden gebouwen en erf semi-agrarisch gebruikt (paardenboerderij). Onlangs is het object verkocht aan de familie Bazelmans c.s. die voornemens is het te splitsen en als zodanig in stand wil houden. Van de nog aanwezige bijgebouwen zijn de stichtingsdata en de tijdstippen van verbouw bekend. Deze gegevens zijn vermeld in hoofdstuk 4.1.2 en in ons rapport uit 2018 (vermelding; hoofdstuk 6).

2.3 Bouwgeschiedenis.

Bij de brand ging het met stro gedekte oude boerderijtje.³ De kadastrale minuutkaart uit omstreeks 1830 (afb. 4, zie ook 5) geeft de toenmalige bebouwing weer. Vermoedelijk komt het huidige

hoofdgebouw qua locatie en afmetingen overeen met het vorige. De oude leibomen staan nog langs de korte westgevel (afb. 16) en niet, zoals gewoonlijk, aan de voorzijde (de lange gevel). De eigenaren hebben met financiële beperkingen te maken hebben gekregen die evident hun neerslag in de bouwplannen vonden. De stalaanbouw met lessenaarsdak aan de oostzijde moet kort na de bouw zijn ontstaan.

Afb. 6; de herbouwde boerderij, zonder datering.

Afb. 7; de zuidgevel in 2018; rechts de aanbouw met lessenaarsdak.

Deze is op de bouwaanvraagtekening voor de herbouw niet weergegeven maar op afb. 6 al wel te zien. Oorspronkelijk was het woongedeelte opvallend klein; niet groter dan 9 x 6,5m. De brandmuur grensde direct aan de ingang met trapportaal. In 1964 werd de woning met één kamer uitgebreid. Een deel van de stal werd hieraan opgeofferd. De voorgevel (zuidgevel) werd hierbij gewijzigd. Zie afb. 6 en 7. Het toevoegen van een kamer op het gelijkvloers dateert van 1964. In 1975 werd de bovenverdieping verbouwd. Het gelijkvloers werd verbouwd in 1984 en 1986 toen ook de buitendeur van de keuken haar huidige plaats verkreeg. De voorgevel draagt het opschrift HOEVE „BERNARDINA” (afb. 18).

3 BESCHRIJVING

3.1 *Situatie en ruimtelijke context.*

Het erf met opstallen ligt op enige afstand van de doorgaande weg. Het is toegankelijk vanuit het Bussereind, een zijweg die zich voor de oprit splitst. Vanaf de westzijde is het erf toegankelijk en rondom staan bijgebouwen die cultuurhistorische waarde hebben. Het hoofdgebouw is een late en opmerkelijke variant van het langgeveltype. De nokrichting is evenwijdig aan de hoofdweg zodat de zuidgevel voorgevel is. Het woongedeelte is gesitueerd aan de westzijde en het (vroegere) bedrijfs gedeelte aan de oostzijde. Ten zuidwesten, noordwesten en noorden staan bijgebouwen. De dakvlakken van alle opstallen liggen evenwijdig aan elkaar. Ze bijgebouwen zijn beschreven in ons rapport van juni 2018 (zie hoofdstuk 6 van dit rapport).

Afb. 8; actuele situatie.

Afb. 9; vanaf de Eindhovenseweg in 2017.

3.2 *Bouwmassa.*

Het eenlaagse bouwwerk is gedekt door een kap met borstwering. De schoorsteen op de nok ter plaatse van de brandmuur is verdwenen. Een aanbouw met lessenaarsdak staat tegen de oostelijke kopgevel. Het voor langgevelboerderijen karakteristieke hoogteverschil tussen de plafonds in de woning en die in het bedrijfs gedeelte is aanwezig.

3.2.1 *Exterieur.*

De gevels zijn voorzien van een spouw en gemetseld in kettingverband. De machinale baksteen is rood van kleur en voorzien van een knipvoeg. Een trasraam dat op de ontwerptekening is aangeduid is nauwelijks te herkennen. De houten deur- en raamkozijnen van het woongedeelte zijn van recente datum. De roedeverdeling uit 1943 is bij deze vernieuwing niet teruggekeerd. Door de aanwezigheid van een spouwconstructie zijn er geen gevelankers in het zicht. De kap is gedekt met rode muldenpannen en bijbehorende vorsten. De nokschoorsteen, op afb. 6 zichtbaar, ontbreekt. Langs de dakranden is een meervoudige tandlijst aangebracht. De goten zijn in zink als bakgoot uitgevoerd.

3.2a *Voorgevel (zuidgevel).*

Geheel rechts bevindt zich een aanbouw onder een lessenaarsdak; een veel voorkomend element bij langgevelboerderijen. De gevelindeling van links naar rechts bestaat uit een symmetrische plaatsing van een voordeur met flankerende vensters. Daarop volgt een vrijwel symmetrische plaatsing van hoge brede inrijdeuren die worden geflankeerd door gietijzeren negenruits stalvensters. In de aanbouw staan achtereenvolgens nog een staldeur onder segmentboog en een zesruits stalvenster, dito. Alle gevelopeningen in het vroegere bedrijfsgedeelte worden ontlast door segmentbogen, elk bestaande uit twee halfsteens bogen boven elkaar. Vensters en deuren zijn daar rechtstreeks in het metselwerk geplaatst (afb. 17, 18).

De gevelsymmetrie is bedrieglijk. In het woongedeelte is deze in 1964 ontstaan doordat rechts van de voordeur een venster is toegevoegd. Zoals afbeelding 11 toont was er oorspronkelijk tussen de voordeur en de deeldeuren nog een voorstaldeur en een stalvenster. Een gepleisterd-gewit veld met de huisnaam had zodoende aanvankelijk een meer logische plaats in de gevel. Een symmetrische indeling van voordeur en kamervensters is niettemin typerend voor de jongste variant van dit boerderijtype. De vlakindeling en materiaal van de houten kozijnen in het woongedeelte zijn recent. De situatie van 1943 is te herkennen in de voordeur en het venster links ervan. Boven deze muuropeningen is een hanekamstrek aanwezig. Bouwsporen herinneren aan de vroegere voorstaldeur met stalvenster die op afb. 6 nog te zien zijn. Het stalgedeelte bevat het resterende zesruits gietijzeren venster. Het huidige hoge venster is daar in 1964 geplaatst toen hier een kamer werd toegevoegd. Zie afb. 18).

3.2b *Westgevel.*

Langs de westgevel staan leilinden. Deze symmetrische gevel is als zijgevel opgevat en bevat twee vensters als in de voorgevel (met er boven een hanekamstrek) en twee kleinere op de verdieping. Plaats en maatvoering zijn oorspronkelijk, vlakindeling en materiaal van de houten kozijnen zijn van recente datum, zoals in de voorgevel (afb. 16).

3.2c *Noordgevel.*

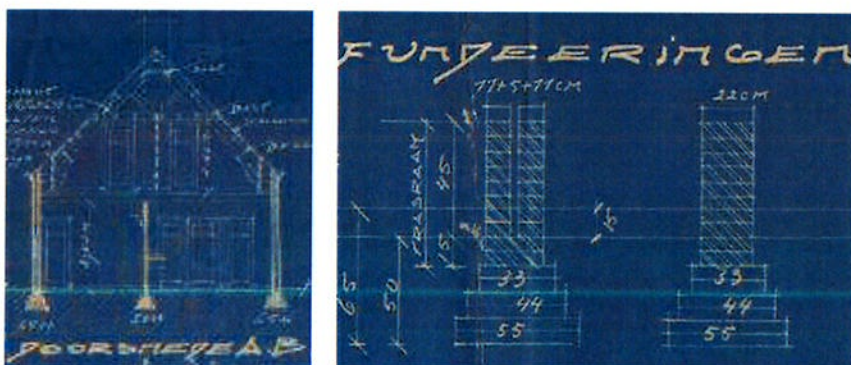
Deze gevel is vanaf de openbare weg niet zichtbaar. In hoofdvorm echter bevat deze achtergevel een hoog gedeelte dat overeenstemt met de voorgevel en een laag gedeelte. Beide delen zijn door een sprong in de gevel van elkaar gescheiden. Een dakkapel boven dit gedeelte is recent. Ter lengte van het vroegere bedrijfsgedeelte is een afdak van vrij recente datum aanwezig. Als fenomeen past deze in de traditie. Het meest oostelijke deel van deze gevel behield de oude vormen en indeling.

3.2d Oostgevel.

In de topgevel die boven het lessenaarsdak zichtbaar is, bevat hoog onder de nok een muuropening onder segmentboog. Deze opening is niet voorzien van een luik of venster, maar was denkkelijk voorzien van een zesruits gietijzeren stalraam. Op afb. 17 en 19 dit geveldeel te zien. Het zesruits gietijzeren venster is denkkelijk het hergebruikte venster dat zich eerder in de geveltop bevond. Het benedendeel van de oostgevel vormt de beëindiging van de aanbouw. In dat gevelveld staat van links naar recht een staldeurtje, een dichtgezet stalvenster, een negenruits stalvenster en een ruw ingekapte opening onder de dakvoet; alle bestaande muuropeningen worden ontlast door segmentbogen.

3.2.3 Constructie.

De bakstenen buitengevels zijn in spouw gemetseld. De fundering is vermoedelijk op staal uitgevoerd (ontwerptekening; afb. 10 en 11). Er is geen kelder. De balklagen zijn in hout uitgevoerd. In het bedrijfsgedeelte zijn stalen onderslagbalken aanwezig. Het dak bestaat uit houten 'Hollandse' spanten met kreupele stijl, blokkeels en gordingen (afb. 10 en 25). In het woongedeelte is verticaal dakbeschot toegepast. De aanbouw tegen de oostgevel heeft een lessenaarsdak. Dit is gedekt met rode muldenpannen en rust op gordingen die op hun beurt worden ondersteund door liggers die, schuin omhoog, van de dakvoet naar de topgevelmuur gaan.

Afb. 10; doorsneetekening ontwerp, aangepaste versie januari 1943. Afb. 11; idem, fundering.

3.3 Interieur.

De ruimte-indeling is grotendeels authentiek. In het woongedeelte is geen enkel oorspronkelijk element meer in het zicht. Dit bouwdeel wordt betreden via de achtergevel (noordzijde; afb. 22). Dit is gecombineerd met een wasruimte / bijkeuken die toegang geeft tot de vroegere stal. De wasruimte heeft een recente tegelvloer en dito wanden. Een inpandige badkamer en een toilet zijn van deze ruimte uit te bereiken. De afwerking van deze ruimten is recent. Het plafond van de bijkeuken bestaat uit recent plaatmateriaal (afb. 22). Ook in de keuken aan de noordzijde liggen recente tegelvloeren. Dito is hier een recente wandtegelaafwerking aanwezig en een modern plafond. De woonruimte bestond oorspronkelijk uit een klein kamertje aan de westgevel dat vanuit de voorkamer bereikbaar was (afb. 20). Deze voorkamer heeft twee vensters in de westgevel en één in de zuidgevel (afb. 20,21). De plafonds bestaan uit houten schijnbalken (zonder dragende functie) op een dragende onderslagbalk. Die markeert de plaats van de verdwenen muur tussen beide kamers. Witte velden zijn aangebracht tussen de schijnbalken. De kamer geeft toegang tot een trapportaal en

de voordeur. Van daaruit wordt een slaapkamer bereikt die aan de zuidgevel grenst. Hier zijn slechts recente afwerkingen van vloeren, wanden en plafonds te zien. Ongetwijfeld zijn de oude plafonds en muurafwerkingen achter de huidige nog aanwezig. In het bedrijfsgedeelte zijn de muren gekalkt en van een donker plint voorzien. Daar treffen we overwegend stenen cement-dekvloeren aan. De plafonds bestaan er merendeels uit houten balken op stalen liggers en er zijn houten plafonds. Behalve het metaal is dit alles grotendeels ongeschilderd.

Een moderniteit voor de periode rond 1943 bestaat erin dat op de verdieping slaapkamers werden ingericht (afb. 23,24) en dat de woonkamer via een tussenruimte vanuit de voordeur kon worden betreden. Hier is dat een trapportaal. Rechts daarvan staat de brandmuur die tot de nok opgaat. Waar aanvankelijk de voorstal direct aan de brandmuur grensde werd hier in 1964 een kamer toegevoegd. Het plafond daarvan werd hoger gelegd dan het oude stalplafond. De oostelijke aanbouw is niet al bij de bouw ontstaan. Dit blijkt uit bouwnaden en uit het stalvenster dat vanuit de oostgevel naar de aanbouw is verplaatst.

3.3.1 Beganegrond.

De sfeer van een bedrijfsinterieur is nog goed te ervaren. In het woongedeelte zijn mogelijk nog oorspronkelijke elementen achter recente afwerkingen aanwezig. Ook de zolder behield de oude sfeer (afb. 25).

3.3.2 Verdieping.

Op de verdieping bleef de indeling met slaapkamers min of meer intact. De huidige materialen en afwerkingen verbergen waarschijnlijk de constructie en oude afwerking.

4 WAARDESTELLING

4.1 Cultuurhistorische waardestelling.

Het object is van cultuurhistorische betekenis als goede representant van een nog redelijk intact boeren erf zonder hedendaagse opsmuk. Bijgebouwen zijn voor de belevingswaarde van zo'n ensemble een onmisbare component. De openheid van dit erf is evenzeer een wezenskenmerk. Dat geldt niet minder voor de uiterst sobere architectuur. De traditionele beplanting draagt aan de belevingswaarde bij. De al bij de bouw aangelegde slaapkamers op de verdieping getuigen van een nieuwe tijd. Daarin volgde, schoorvoetend, het platteland de stadse gewoonten. Een wettelijk verbod op het gebruik van bedsteden vond met enige vertraging algemeen ingang.

4.1.1 Algemeen historische waarden.

Binnen de categorie boerderijen zijn de kleine objecten zeldzaam. Bussereind 4 is er een goed voorbeeld van. Huis, erf en bijgebouwen dragen nog de sfeer van een authentiek boerenbedrijf. Aldus weerspiegelt dit object een ontwikkeling van het boerenbedrijf in deze regio. Deze ligt achter ons. Van de nog aanwezige bijgebouwen zijn de stichtingsdata en de tijdstippen van verbouw bekend. Deze gegevens zijn vermeld in het rapport van juni 2018.

4.1.2 Ensemble- en stedenbouwkundige waarden.

De ligging op een open plek in het landschap is van stedenbouwkundige betekenis. Het ensemble en de onderlinge situering van hoofd- en bijgebouwen met beplanting is kenmerkend voor een traditioneel boeren erf.

4.1.3 Architectuurhistorische waarden.

De eenvoud van architectuur en de geringe afmetingen van het hoofdgebouw zijn het gevolg van een beperkte mate van welstand van de bouwers; soberheid is aldus een wezenskenmerk. Dergelijke boerderijtjes waren er zo'n veertig jaar geleden nog veel; de meeste door bestrijding van armoede verdwenen. Dit verleent het object zeldzaamheidswaarde. Het boerderijtje doorstaat een vergelijking met wederopbouwboerderijen al is het in 1943 gebouwd. De stijl laat zich vergelijken met de Delftse School.⁴ Het object heeft daar vele kenmerken mee gemeen. Gietijzeren stalvensters zijn in wederopbouwboerderijen relatief zeldzaam.

4.1.4 Bouwhistorische waarden.

De bouwsubstantie uit 1943 is vrijwel geheel intact. Constructie en casco zijn kenmerkend voor de tijd van ontstaan en gaaf bewaard. Karakteristiek is de oostelijke aanbouw met lessenaarsdak.

4.2 Interne waardenstelling.

In bijgaande plattegrond zijn volgens de Richtlijnen voornoemd ingekleurd:

- BLAUW - hoge monumentwaarde.
- GROEN - positieve monumentwaarde.
- GEEL - indifferente waarde.

4.2.1 Hoge monumentwaarde.

Het casco met authentieke constructies heeft een hoge waarde. De gevels hebben nog het originele voegwerk; de goten en dakbedekking zijn origineel. Deuren en vensters in het vroegere bedrijfsgedeelte zijn grotendeels origineel. In het woongedeelte bleven de muuropeningen merendeels in originele afmetingen behouden, de originele houten kozijnen en bijbehorende onderdelen zijn niet meer aanwezig.

4.2.2 Positieve monumentwaarde.

De bouwsporen in de voorgevel, die herinneren aan de situatie van vóór 1964 hebben een positieve waarde. Dit geldt ook voor bouwsporen in de aanbouw aan de oostgevel. De inbouw van een extra woonruimte in 1964 weerspiegelt het verruimen van de woning, kaderend in de ontwikkelingen van die tijd.

4.2.1 Indifferente monumentwaarde.

Het ontbreken van een dakschoorsteen doet afbreuk aan de belevingswaarde. Indifferent is de dakkapel aan de achterzijde. Deze beïnvloedt de belevingswaarde nauwelijks. De inbouw van een portaal en sanitaire ruimten ten koste van de bedrijfsruimte hebben geen monumentwaarde. De overkapping aan de achterzijde van het bedrijfsgedeelte is weliswaar een traditioneel element. In de aanwezige uitvoering is deze indifferent. Kozijnen, ramen en deuren in de buitengevels zijn van indifferente kwaliteit al staan de meeste nog op de oorspronkelijke plaats.

5 AANBEVELINGEN

5.1 Versterking van de aanwezige waarden.

Door het kiezen en historisch verantwoord situeren van traditionele erfbeplanting kan het ensemble aan waarde winnen.

5.2 Erf en exterieur.

Het is zinvol een schoorsteen- of schoorsteenachtig element op de oude plaats terug te brengen. Van belang is het dat er tussen beide woningen aan de voorzijde geen opvallende erfscheiding wordt geplaatst. Het is zinvol te kiezen voor passende materialen ten behoeve van eventuele nieuwe straatwerken of bouwkundige aanpassingen.

5.3 Kleurstelling exterieur.

De nogal pregnante kleurstelling van het buitenschilderwerk kan mogelijk worden verzacht. De historische opname (afb. 6) kan wellicht bepalend zijn voor toekomstige kleurstellingen. Langs die weg kan de weinig geslaagde ruitindeling minder opvallend worden gemaakt. De dakkapel kan wellicht wat worden 'weggeschilder'. Voor de keus van de buitenkleuren is het goed het verschil tussen het historische woon- en werkgedeelte te respecteren. Van enigszins kleurrijk naar uiterst sober. De hoofdvorm zou aan betekenis winnen door herbouw van de schoorsteen.

5.4 Interieur.

Inwendig kunnen mogelijk oude plafonds en wandafwerkingen misschien tevoorschijn worden gebracht. In het bedrijfsgedeelte kunnen mogelijk de aanwezige sobere traditionele binnenafwerkingen als uitgangspunt voor nieuw ontwerp worden gekozen.

6 LITERATUUR- EN BRONNENOVERZICHT

6.1 Voorhanden rapportage.

Onder de titel 'Cultuurhistorie van een boerenhof' rapporteerden we in juni 2018 aan de huidige opdrachtgever. Voor achtergrondinformatie wordt hiernaar verwezen.

6.2 Bronnen.

Voor verdere bronvermelding verwijzen we naar 6.1.

7 BIJLAGEN

7.1 Waardestellingskaarten.

Als bijlage is een document met waardestellingsplattegrond opgenomen. Actueel beeldmateriaal is hieraan toegevoegd.

¹ Citaat; uit de inleiding van de richtlijnen voor bouwhistorisch onderzoek, 2009.

² Oorzaak was een schoorsteenbrand op maandag 13 april 1942. Van het oude boerderijtje is een foto in het rapport uit 2018 opgenomen. Het was in 1924 aangekocht door de familie Visser die vanuit Gelderland in Brabant een boerderij zocht. De herbouw was veertien maanden na de brand gereed.

³ De heer Visser, een zoon van de bouwheer voorzag onze opdrachtgever van informatie. Hij nam in 1962 het bedrijf over.

⁴ Aldus, met de kanttekening dat het begrip wederopbouw, strikt genomen, betrekking heeft op boerderijen die als gevolg van de Tweede Wereldoorlog werden gebouwd (herbouwd). Die herbouw gebeurde veelal in de stijl van de Delftse School (ca. 1925-1955).

In deze bijlage is een plattegrond met waardestelling opgenomen. Vervolgens kaartmateriaal en recente foto's van exterieur en interieur. De nummering begint met 12, volgend op de nummering in het rapport.

Bijlage 2 bevat het bouwhistorisch rapport van juni 2018.

* Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en / of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever. * Wordt er in publicaties aan dit rapport ontleend dan dient de bronvermelding correct en volledig te zijn. * De opsteller van dit rapport aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

7 AFBEELDINGEN

Afb. 12; plattegrond met waardestelling, noord boven.

Afb. 13; actuele kadastrale situatie.

Afb. 14; kaart, open streetmap.

Afb. 15; ensemble vanuit het zuiden.

Afb. 16; west- en noordgevel, leibomen.

Afb. 17; zuidgevel (voorgevel) en oostelijke aanbouw met lessenaarsdak.

Afb. 18; zuidoostgevel met naamopschrift, bouwsporen, put en pomp.

Afb. 19; oostgevel en deel achtergevel (noordgevel).

Afb. 20; interieur, woonkamer en deur naar de achtervertrek, noordwaarts gezien.

Afb. 21; woonkamer met rechts de vensters in de westgevel; zuidwaarts gezien.

Afb. 22; achterhal en sanitaire ruimte tegen de noordgevel, oostwaarts gezien.

Afb. 23; verdieping overloop met zuidelijk dakvlak.

Afb. 24; verdieping, slaapvertrek aan de westgevel.

Afb. 25; zolder boven de stal naar het oosten.

